

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Лада ШІРІНЯН
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Оцінка впливу системи оподаткування на ділову активність підприємства**

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 12

_____ Шворак Ангеліна Петрівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Керівник: _____ Бойко Світлана Василівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю) (підпис)

Рецензент _____ Людмила Соломчук _____
(ім'я та прізвище) (підпис)

Я, як здобувач Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав і не одержував незарядженої допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2022р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/

«___» _____ 2022 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Шворак Ангеліни Петрівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Оцінка впливу системи оподаткування на ділову активність підприємства

керівник проекту (роботи) Бойко Світлана Василівна, к. е. н, доцент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «31» січня 2022 р. № 80-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 03 червня 2022 р.

3. Вихідні дані до роботи підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті, фінансова звітність підприємства

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

Розділ 1. Теоретичні основи системи оподаткування підприємства

Розділ 2. Аналіз ділової активності підприємства на прикладі ПрАТ «Оболонь»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

табл.1.1 Оподаткування підприємств за з загальною та спрощеною системами оподаткування, рис. 1.1 Податкова система України, табл. 2.1 Аналіз ділової активності ПрАТ «Оболонь» (щодо використання активів) за 2018-2020 рр.,

табл. 2.2 Аналіз ділової активності ПрАТ «Оболонь» (щодо використання пасивів) за 2018-2020 рр., рис. 2.1 Значення загального коефіцієнта податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр., табл. 2.4 Аналіз впливу оподаткування на ділову активність ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.,

табл. 2.5 Диференціація заходів з податкового планування, табл. 2.6 Ставки податків, сплачуваних ПрАТ «Оболонь» у 2020-2022 рр.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Бойко С. В.		
II	Бойко С. В.		

7. Дата видачі завдання 31 січня 2022 року**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	31.01.2022	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	28.02.2022	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	28.03.2022	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	25.04.2022	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	03.05.2022	
6	Попередній захист	10.05.2022	
7	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	17.05.2022	
8	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	24.05.2022	
9	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	03.06.2022	

Здобувач

_____ (підпис)

Шворак А. П.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Бойко С. В.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Шворак А. П. «Оцінка впливу системи оподаткування на ділову активність підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2022.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних та практичних проблем впливу системи оподаткування на ділову активність підприємства.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито сутність системи оподаткування підприємств в Україні, загальна характеристика та основні економічні показники ПрАТ «Оболонь».

Другий розділ присвячено аналізу ділової активності ПрАТ «Оболонь», оцінці впливу оподаткування та обґрунтуванню шляхів оптимізації впливу системи оподаткування підприємств на ділову активність підприємства.

Ключові слова: ділова активність, податки, податкова політика, податкове навантаження, ставка податку, стратегічне податкове планування.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1 Сутність системи оподаткування підприємств в Україні.....	8
1.2 Загальна характеристика та основні економічні показники ПрАТ «Оболонь»	16
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ».....	23
2.1 Аналіз ділової активності та впливу оподаткування ПрАТ «Оболонь».....	23
2.2 Оптимізація впливу системи оподаткування підприємств на ділову активність ПрАТ «Оболонь».....	31
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	45
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми полягає в тому, що сьогодні податкова система України не стимулює розвиток економіки, а навпаки, внаслідок надмірного податкового навантаження, відсутності стабільного законодавства зростає тінізація економіки та знижується рівень економічного розвитку країни.

В умовах ринкових відносин саме податкова система значно впливає на стабільність фінансового стану суб'єктів господарювання. Сукупність усіх податкових платежів на рівні підприємства, галузі, регіону та країни загалом встановлює рівень податкового навантаження, який визначає і формує умови фінансово-економічного розвитку держави.

З огляду на те, податкову політику необхідно побудувати так, щоб, з одного боку, забезпечити виконання фіскальної функції податків, а з іншого – зростання внутрішніх та зовнішніх інвестицій в економіку, підвищення конкурентоспроможності національних підприємств на світовому ринку, стимулювати ділову активність підприємницької діяльності.

Дослідженням оцінки впливу системи оподаткування на ділову активність підприємства займалися сучасні та зарубіжні вчені, такі як: Андрущенко В. Л., Литвиненко Я. В., Пономарьова І. В., Тимченко О. М., Філіна О. Г. та інші.

Метою роботи є визначення сутності оподаткування підприємств, оцінка впливу податкового навантаження на ділову активність підприємств та надання рекомендацій щодо його оптимізації.

Згідно мети в роботі визначено та вирішено такі науково-методичні та практичні завдання:

- визначити сутність системи оподаткування підприємств в Україні;
- охарактеризувати діяльність та основні економічні показники підприємства;
- проаналізувати ділову активність та вплив оподаткування підприємства;
- розробити заходи щодо оптимізації впливу системи оподаткування

підприємств на ділову активність підприємства.

Предметом дослідження є система оподаткування та її вплив на ділову активність підприємств.

Об'єктом дослідження є процес аналізу впливу ділової активності та системи оподаткування підприємства.

Методи дослідження: діалектичний – при розкритті сутності системи оподаткування підприємств; аналізу – для обчислення показників системи оподаткування підприємств; абстрактно-логічний – при формулюванні висновків; економіко-математичний і статистичний методи – під час аналізу ділової активності та впливу оподаткування ПрАТ «Оболонь»; графічний – для надання наочності й схематичної ілюстрації наукового матеріалу.

Інформаційною базою є теоретична та практична інформація, а саме основні положення і висновки, сформульовані в наукових фундаментальних працях вітчизняних і закордонних вчених-економістів, дослідження праці вітчизняних фахівців в області фінансів підприємства; періодичної преси, звітність ПрАТ «Оболонь».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність системи оподаткування підприємств в Україні

Оподаткування – це метод розподілення доходів (доданої вартості) між громадянами, господарчими суб'єктами і державою за допомогою податків. В умовах існування різних форм власності, коли державна власність не має домінуючого значення, основним методом формування доходів держави є податки, які в тій чи іншій країні складають податкову систему.

Податкова система – це сукупність загальнодержавних і місцевих податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджетів і державних цільових фондів, а також принципи і методи їх побудови та стягнення.

На сучасному етапі розвитку України податкова система держави регулюється Податковим кодексом України, який був прийнятий в 2010 році, а вступив в дію з 01 січня 2011 року [14]. Цей Кодекс регулює відносини, пов'язані з встановленням, зміною та скасуванням податків і зборів в Україні, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів і повноваження їх посадових осіб при здійсненні податкового контролю та інших адміністративних функцій, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Податкове законодавство України ґрунтується на таких принципах:

- загальність оподаткування (кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені Податковим кодексом, законами з питань оподаткування та митної справи податки і збори, платником яких вона визнається);
- рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації;

- невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства;
- презумпція правомірності рішень платника податку в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або коли норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, внаслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу;
- фіскальна достатність (встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості видатків бюджету з його надходженнями);
- соціальна справедливість (суть принципу соціальної справедливості полягає в установленні податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків);
- економічність оподаткування (встановлення податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування);
- нейтральність оподаткування (встановлення податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоспроможності платника податків);
- стабільність (полягає в тому, що зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше, ніж за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки);
- рівномірність та зручність сплати (суть принципу полягає в установленні строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення видатків та зручності їх сплати платниками);
- єдиний підхід до встановлення податків та зборів (цим принципом передбачається визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку) [14].

В Україні встановлюються загальнодержавні та місцеві податки та збори (рис. 1.1).

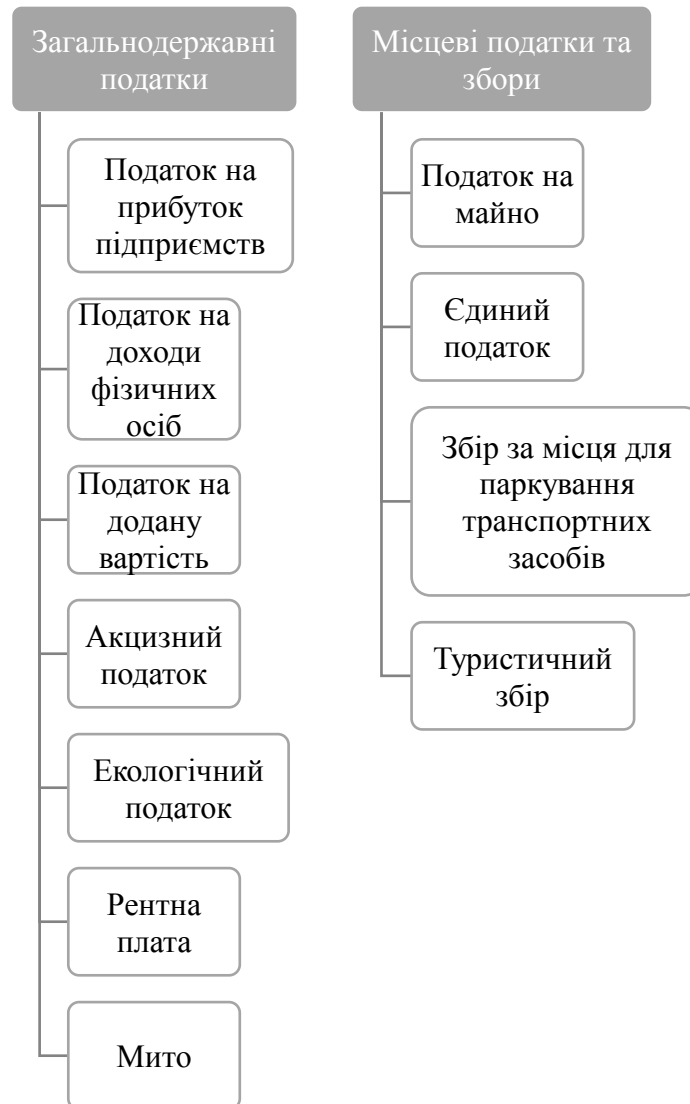

Рис. 1.1. Податкова система України

До загальнодержавних податків належать:

1. Податок на прибуток підприємств. Виплачується з прибутку підприємства. База оподаткування розраховується, як різниця між доходом від діяльності підприємства та сумою всіх витрат платника податків. Базова ставка на даний податок становить 18%.

2. Податок на доходи фізичних осіб. Сплачується безпосередньо з доходу (суми доходу, який отримав платник податків в результаті всіх різновидів підприємництва в Україні та який нарахований, як в матеріальній, так і в

нематеріальній формі, за звітний період) платників - фізичних осіб. Ставка ПДФО в переважній більшості випадків дорівнює 18%. Податок з доходів фізичних осіб або прибутковий податок - основне джерело наповнення бюджету.

3. Податок на додану вартість. Вилучається із частини вартості продукції, роботи або послуги, що створюється на кожній стадії процесу виготовлення продукції, роботи чи послуги. Розраховується, як різниця між сумою доданої вартості для особи, яка купує товар та сумою доданої вартості, котру отримує підприємство після продажу. Відповідно до нових змін у Податковому Кодексі України, базова ставка на даний податок становить 20%, 14% – ставка для деяких сільськогосподарських товарів, 7% – ставка ПДВ для медвиробів, лікарських засобів, екскурсійних послуг відвідувачам музеїв, показу оригінальних творів, адаптованих фільмів, послуг тимчасового розміщення/проживання, 0% – експортна ставка.

4. Акцизний податок. До складу підакцизних товарів відносяться: тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну; спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (крім квасу "живого" бродіння); автомобілі легкові, кузови до них, причепи та напівпричепи, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів; пальне; електрична енергія. Оподаткування акцизним податком в Україні здійснюється згідно розділу VI Податкового кодексу України. База оподаткування залежить від виду застосовуваної ставки акцизного податку. Передбачено три види податкових ставок: адвалорні, специфічні, адвалорні та специфічні одночасно (змішані).

5. Екологічний податок. Справляється з фактичних обсягів викидів у атмосферне повітря, скидів у водні об'єкти забруднюючих речовин, розміщення відходів, фактичного обсягу радіоактивних відходів, що тимчасово зберігаються їх виробниками, фактичного обсягу утворених радіоактивних відходів та з фактичного обсягу радіоактивних відходів, накопичених до 1 квітня 2009 року. Розмір ставки екологічного податку залежить від виду забруднюючої речовини, класу небезпечності розміщених відходів.

6. Рентна плата. Ставки рентної плати визначені Податковим кодексом України, а саме: за користування надрами для видобування корисних копалин; за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин; за користування радіочастотним ресурсом України; за спеціальне використання води; за спеціальне використання лісових ресурсів; за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України.

7. Мито. Згідно з діючим законодавством, а саме Митним кодексом [11], в Україні застосовуються такі види мита: ввізне мито – встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України; вивізне мито – встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України; сезонне мито - встановлюється на окремі товари. В Україні застосовуються такі ставки мита:

- 1) адвалорна – встановлюється у відсотках до бази оподаткування;
- 2) специфічна – встановлюється у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування;
- 3) комбінована, що поєднує адвалорну та специфічну ставку мита.

До місцевих податків та зборів належать: податок на майно; єдиний податок; збір за місця для паркування транспортних засобів; туристичний збір [14].

На даний момент податкова система України передбачає дві форми оподаткування - загальну і спрощену. Як юридичні особи, так і фізичні особи-підприємці мають право вибрати для себе одну з них.

Умови роботи на загальній системі оподаткування встановлені ст. 177 Податкового Кодексу України.

Юридичні особи та фізичні особи-підприємці на загальній системі оподаткування мають право займатися будь-яким видом діяльності, не забороненим законодавством, мати необмежену суму доходу і кількість найманих працівників.

Незаперечна перевага загальної системи оподаткування полягає в

наступному:

1) розмір оплачуваних доходів залежить від розміру одержуваних доходів і понесених для їх отримання витрат, тобто якщо підприємець не отримав дохід за звітний період, то і відповідні податки він не платить;

2) немає обмежень, що стосуються розмірів обсягу реалізації, виду діяльності, кількості найманих робітників.

Основним недоліком загальної системи оподаткування є його складність. Підприємці повинні вести облік і документально підтверджувати свої доходи і витрати. При цьому до складу витрат включаються ті витрати, які документально підтверджені і відносяться до витрат операційної діяльності згідно з розділом III Податкового Кодексу.

Загальна система оподаткування передбачає сплату всіх видів податків і зборів, передбачених податковим законодавством України, в залежності від наявності певних об'єктів оподаткування. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених Податковим кодексом України, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [14].

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності для підприємств малого бізнесу передбачає спрощення: оподаткування (заміну сплати визначених видів податків, зборів та платежів єдиним податком), бухгалтерського обліку (можливість застосування спрощеного Плану рахунків, простої і спрощеної форми обліку, спрощеної методики обліку витрат) та звітності (обов'язкове складання звітності відповідно до НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність»).

Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на такі групи платників єдиного податку:

1) перша група – фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб, і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня 338

податкового (звітнього) року [14];

2) друга група – фізичні особи – підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб; обсяг доходу не перевищує 834 розміри мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітнього) року [14].

3) третя група – фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітнього) року [14].

4) четверта група – сільськогосподарські товаровиробники.

До четвертої групи можуть належати:

а) юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків;

б) фізичні особи – підприємці, які провадять діяльність виключно в межах фермерського господарства, зареєстрованого відповідно до Закону України «Про фермерське господарство», за умови виконання сукупності таких вимог:

– здійснюють виключно вирощування, відгодовування сільськогосподарської продукції, збирання, вилов, переробку такої власно вирощеної або відгодованої продукції та її продаж;

– провадять господарську діяльність (крім постачання) за місцем податкової адреси;

– не використовують працю найманих осіб;

– членами фермерського господарства такої фізичної особи є лише члени її сім'ї у визначенні частини другої статті 3 Сімейного кодексу України;

– площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду у власності та/або користуванні членів фермерського господарства становить не

менше двох гектарів, але не більше 20 гектарів.

Незважаючи на ряд обмежень, спрощена система оподаткування є більш зручною в застосуванні. Тому при виборі системи оподаткування, підприємцю необхідно зважити всі переваги і недоліки двох систем оподаткування, щоб вибрати найбільш прийнятну в оподаткуванні та застосуванні.

У табл. 1.1 наведені податки, які сплачують підприємства за загальною та спрощеною системою оподаткування.

Таблиця 1.1

**Оподаткування підприємств за з загальною та спрощеною системами
оподаткування**

Назва податку/збору	Система оподаткування	
	Загальна	Спрощена
Податок на прибуток підприємств	+	-
Податок на доходи фізичних осіб	+	-/+
Військовий збір	+	+
Податок на додану вартість (ПДВ)	+	-/+
Акцизний податок	+	+
Екологічний податок	+	+
Рентна плата	+	+
Мито	+	+
Податок на майно	+	+
Єдиний податок	-	+
Збір за місця для паркування транспортних засобів	+	+
Туристичний збір	+	+
Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ)	+	+

Як можна побачити з табл. 1.1, при ухваленні рішення про вибір системи оподаткування необхідно ретельно зважити всі переваги та недоліки, а також забезпечити максимально можливе урахування специфіки роботи суб'єкта підприємницької діяльності у майбутньому.

Отже, можна зробити висновок, що система оподаткування – це продукт діяльності держави, її важливий атрибут. Кожна держава формує свою систему оподаткування з урахуванням досвіду інших країн, стану економіки, розвитку

ринкових відносин, необхідності вирішення конкретних економічних і соціальних завдань, власних національних особливостей.

1.2 Загальна характеристика та основні економічні показники ПрАТ «Оболонь»

Акціонерне товариство «Оболонь» створене 25 березня 1993 року в процесі приватизації державного майна Київського виробничого об'єднання по випуску пива, безалкогольних напоїв та мінеральних вод «Оболонь» шляхом викупу цього майна трудовим колективом Київського орендного підприємства.

ПрАТ «Оболонь» та створення на базі цього майна Закритого акціонерного товариства «Оболонь». Основними видами продукції, яку випускає ПрАТ «Оболонь» є пиво, безалкогольні напої, питна вода, слабоалкогольні напої, пивоварний солод. Крім цього, іншими видами діяльності є виробництво пластмасових виробів (із перероблених ПЕТ пляшок), різних продуктів агровиробництва тощо. Наразі ПрАТ «Оболонь» є єдиною українською корпорацією, що входить до сорока найбільших пивоварних концернів світу (за рейтингом німецького журналу Focus) [13].

У табл. 1.2 представлені дані про місцезнаходження підприємства та його реквізити.

Таблиця 1.2

Ідентифікаційні реквізити, місцезнаходження ПрАТ «Оболонь»

Повне найменування	Приватне акціонерне товариство «Оболонь»
Скорочене найменування (за наявності)	ПрАТ «Оболонь»
Організаційно-правова форма	Приватне акціонерне товариство
Поштовий індекс	4655
Область, район	м. Київ, Оболонський р-н
Населений пункт	м. Київ
Вулиця, будинок	вул. Богатирська, 3

За порядком створення ПрАТ «Оболонь» – юридична особа приватного права.

Залежно від середньооблікової кількості працюючих – 5283 особи – ПрАТ «Оболонь» вважається суб'єктом великого підприємництва.

Залежно від способу створення, складу та формування статутного капіталу згідно з ГКУ ПрАТ «Оболонь» є корпоративним підприємством, а залежно від форми власності – приватним акціонерним підприємством (ПрАТ).

Організаційна структура управління ПрАТ «Оболонь» підпорядковується чинним нормам законодавства України та представлена на рис. 1.2.

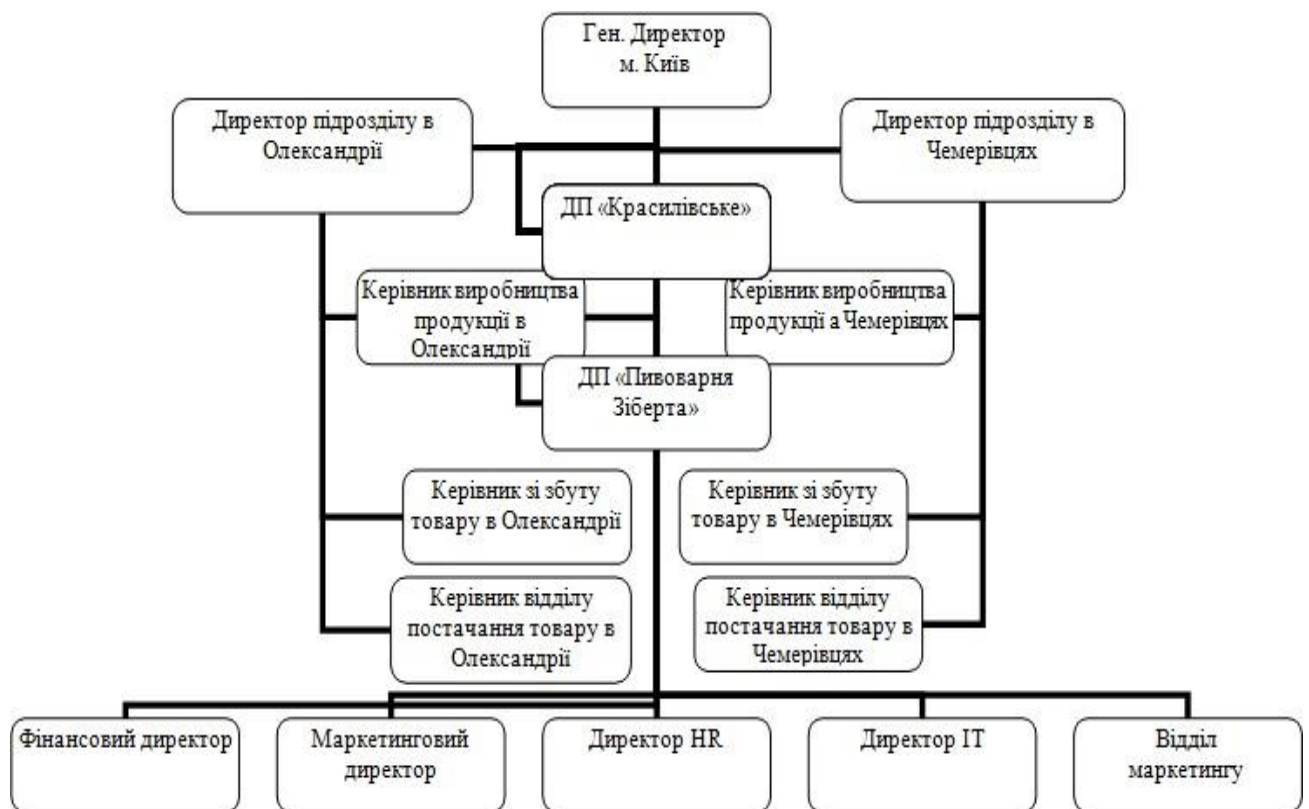

Рис. 1.2. Структура управління ПрАТ «Оболонь»

Дана організація має змішану дивізійну організаційну систему управління, яка орієнтована як на регіони, так і на продукцію.

ПрАТ «Оболонь» очолюване генеральним директором, якому підпорядковуються центральний офіс і представництва. Ним забезпечується:

- планування діяльності фірми;
- контроль за виконанням поставлених цілей, завдань, функцій;
- визначення стратегічних напрямів діяльності.

Керівництво поточною діяльністю ПрАТ «Оболонь» здійснює генеральний

директор на основі єдиноначальності, в рамках компетенції і прав, визначених Статутом і рішенням Зборів Учасників. Він самостійно призначає на посаду та звільняє свого заступника, комерційного директора, виконавчого директора та фінансового директора. Генеральний директор приймає на роботу і звільняє з роботи працівників Товариства, укладає з ними контракт; визначає умови оплати праці працівників Товариства, його представництв і філій. Генеральний директор має право без доручення здійснювати дії від імені Товариства [13].

У Товаристві укладено Колективний договір між керівництвом та працівниками від 12.02.2013 р., зареєстрований Управлінням праці та соціального захисту населення. Основні параметри Колективного договору:

- розвиток добровільних, благодійних ініціатив працівників;
- реалізація соціальних проектів;
- цільові соціальні інвестиції;
- удосконалення внутрішніх процесів та управління у сфері гендерної політики;
- розвиток корпоративного волонтерства, підтримка медицини;
- розширення маршрутної мережі роботи автотранспорту;
- забезпечення заходів щодо охорони праці, техніки безпеки та безпеки руху;
- підвищення заробітної платні штатних працівників [13].

Зокрема, залежно від складу статутного капіталу ПрАТ «Оболонь» спочатку було підприємством з іноземними інвестиціями, проте указано, що засновник ліквідований, а інвестиції розподілились між посадовими особами ПрАТ «Оболонь».

ПрАТ «Оболонь» відноситься до сфери матеріального виробництва харчової промисловості. Згідно Витягу з ЄДРПОУ за реєстраційним номером ГУРС_9301 ПрАТ «Оболонь» здійснює такі види діяльності за КВЕД (табл. 1.3):

Таблиця 1.3

Види діяльності ПрАТ «Оболонь»

Код за КВЕД	Вид діяльності
-------------	----------------

1	2
11.05.	Виробництво пива
10.91.	Виробництво кормів для тварин

Продовження табл. 1.3

1	2
10.32.	Виробництво фруктових і овочевих соків
11.01	Дистиляція, ректифікація, та змішування спиртних напоїв
11.06	Виробництво солоду
11.07	Виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки

Товариство одержало ліцензії (дозволи) на окремі види діяльності:

- надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування (крім надання послуг з перевезення) (ліцензія АЕ №189041 від 19.02.2013, видана Державною інспекцією України з безпеки на наземному транспорті (Укртрансінспекція України) безстроково);
- виробництво алкогольних напоїв (ліцензії АЕ №297124 від 08.05.2013 та АД №074980 від 23.05.2013, видані Департаментом по контролю за виготовленням та оборотом спирту ДНА України до 08.05.2018);
- оптова торгівля алкогольними напоями, крім сидру та перрі (без додавання спирту) (ліцензія АЕ №259514 від 28.07.2013, видана Департаментом по контролю за виготовленням та оборотом спирту до 28.07.2018);
- придбання, зберігання, перевезення, відпуск прекурсорів (ліцензія №1 від 14.01.2016, видана Комітетом по контролю за наркотиками до 14.01.2021);
- роздрібна торгівля алкогольними напоями (ліцензія АЖ №066948 від 30.06.2016, видана Головним управлінням Державної фіскальної служби ум. Києві до 04.07.2017);
- збирання, заготівля окремих відходів як вторинної сировини (відходів полімерних, відходів гумових, у тому числі зношених шин) (ліцензія АГ №594674 від 09.08.2011, видана Міністерством екології та природних ресурсів України безстроково) [13].

ПрАТ «Оболонь» є національним виробником пива в Україні із

стовідсотковим українським капіталом. Окрім позицій на пивному ринку, ПрАТ «Оболонь» має різноманітний портфель безалкогольної продукції. Основними ринками збуту продукції корпорації є Україна, Молдова, Білорусь та країни Прибалтики. Галузь характеризується жорсткою конкуренцією та великим ступенем впливу цінового фактору на прийняття рішення про покупку.

Основні види сировини: ячмінь, цукор, хміль, рисова січка, кукурудзяна крупа, солод. Сировина придбається як у виробників на ринку України так і за кордоном.

В сучасних умовах пивоварний ринок України можна охарактеризувати як олігополістичний. Не зважаючи на присутність великої кількості виробників пива, більше 90% ринку контролюють чотири підприємства. Основними представниками пивоварної галузі України є: ПАТ «САН ІнБев Україна» (ринкова частка становить 32%), ПАТ «Карлсберг Україна» (29,5%), ПрАТ «Оболонь» (24,5%), ПрАТ «Ефес Україна» (5,2%) та ПАТ «Пиво – безалкогольний комбінат «Радомишль» (2,8%). Частки малих пивоварень становлять приблизно 6% і поступово зменшуються.

Стратегія ПрАТ «Оболонь» націлена на задоволення вимог та очікувань замовників і, за рахунок цього, на утримання позиції на ринку пива та безалкогольних напоїв в умовах економічної кризи в Україні при постійній увазі до високої якості продукції, збереження навколишнього середовища, забезпечення гідних та безпечних умов праці, розвиток та професійне навчання персоналу.

З кожним роком ПрАТ «Оболонь» впроваджує інноваційні та енергозберігаючі технології, що покращує екологічні характеристики виробництва, мінімізує шкідливі викиди у довкілля та забезпечує ощадливе використання ресурсів. На підприємствах групи впроваджена і сертифікована система управління безпекою та гігієною праці OHSAS 18001:2007 [13].

Таким чином, ПрАТ «Оболонь» є українською корпорацією, яка входить до сорока найбільших пивоварних концернів світу. ПрАТ «Оболонь» має змішану дивізійну організаційну систему управління, яка орієнтована як на регіони, так і на

продукцію, що є доволі вдалим варіантом для ведення діяльності даної компанії. Крім того, дивізійна організаційна структура в цілому відповідає умовам динамічного середовища та організаціям із великою кількістю напрямків виробництва, життєвий цикл яких відносно тривалий, а ПрАТ «Оболонь» і є саме такою організацією.

Стратегія аналізованого підприємства направлена на задоволення вимог та очікувань замовників, утримання позиції на ринку пива та безалкогольних напоїв в умовах економічної кризи в Україні завдяки постійній увазі до високої якості продукції, збереження навколишнього середовища, забезпечення гідних та безпечних умов праці, розвитку та професійному навчанні персоналу.

Систему показників рентабельності підприємства наведено в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Показники рентабельності на ПрАТ «Оболонь»

Показники	Рік			Відхилення		
	2018	2019	2020	2020-2019	2019-2018	2020-2018
Рентабельність продукції за валовим прибутком(%)	18,3	27,8	36,4	9,5	8,6	18,1
Рентабельність продукції за операційним прибутком (%)	3	5,1	11,5	2,1	6,4	8,5
Рентабельність продукції за чистим прибутком (%)	4,6	6	8,3	1,4	2,3	3,7
Рентабельність операційної діяльності (%)	46,6	4	8,6	-42,6	4,6	-38
Рентабельність звичайної діяльності (%)	2,5	2,9	5,5	0,5	2,6	3,1
Рентабельність власного капіталу(%)	17,7	9,6	14,5	-8,1	4,9	-3,2
Рентабельність активів (%)	6	4,3	5,8	-1,7	1,5	-0,2
Період окупності власного капіталу (дні)	150	179	154	29	-25	4

Отже, на основі табл. 1.3 можна зробити наступні висновки щодо показників рентабельності ПрАТ «Оболонь».

Що стосується 2019 р., то тут тільки 6 % чистого прибутку припадає на 1 грн. коштів, інвестованих в активи. У 2020 р. значення цього показника зросло і становить 8,3 %. Рентабельність капіталу операційним прибутком склала у 2019 р.

– 5,1%, а в 2020 – 11,5%.

Що стосується рентабельності власного капіталу, то у 2019 р. цей показник становив 9,6%, а у 2020 р. збільшився до 14,5% чистого прибутку на 1 грн. власного капіталу. Рентабельність виробничих активів теж є невисокою, на 2020 р. склала 5,8%, що на 1,5% більше за показник 2019 р. Аналіз показників рентабельності показав наявність позитивних тенденцій щодо рентабельності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.

Таким чином, на основі аналізованих даних фінансового стану відмітимо, що підприємству ПрАТ «Оболонь» потрібно здійснювати заходи щодо покращення діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»

2.1 Аналіз ділової активності та впливу оподаткування ПрАТ «Оболонь»

Відповідно до економічної природи ділову активність підприємств можна розглядати як у широкому, так і вузькому значенні. У широкому розумінні вона означає весь спектр зусиль підприємства, спрямованих на активізацію господарської діяльності на ринках продукції, праці, капіталу [2, с. 178]. У вузькому розумінні, тобто при аналізі фінансово-господарської діяльності, ділова активність підприємства характеризує оцінювання його виробничої й комерційної діяльності [2, с.178].

Аналіз ділової активності важливий з трьох причин: по-перше, від швидкості обороту коштів залежить розмір річного обороту; по-друге, з розмірами обороту, а, отже, й з оборотністю пов'язана відносна величина умовно-постійних витрат: чим швидше оборот, тим менше на кожний оборот доводиться цих витрат. По-третє, прискорення обороту на тій чи іншій стадії кругообігу коштів спричиняє прискорення обороту й на інших стадіях, а також до вивільнення коштів, які можуть бути використані на інших ділянках роботи підприємства.

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється передусім у швидкості обороту його засобів. Аналіз її полягає у дослідженні рівнів і динаміки різних фінансових коефіцієнтів оберненості, які є відносними показниками фінансових результатів діяльності господарюючого суб'єкта.

Проаналізуємо ділову активність ПрАТ «Оболонь» в розрізі її операційної і інвестиційної діяльності (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Аналіз ділової активності ПрАТ «Оболонь» (щодо використання активів) за 2018-2020 рр.

Показники	Рік			Відхилення		
	2018	2019	2020	2020-2019	2019-2018	2020-2018
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу (К _{оА}), оборотів	0,83	0,95	0,93	-0,02	0,12	0,10
Період обороту загального капіталу (Т _{оА}), днів	439	385	393	8	-54	-46
Коефіцієнт оборотності оборотних (мобільних) засобів (К _{оМЗ}), оборотів	4,59	4,77	3,64	-1,13	0,18	-0,95
Тривалість одного обороту оборотних засобів (Т _{оМЗ}), днів	79	77	100	23,76	-2,93	20,83
Коефіцієнт оборотності виробничих і товарних запасів (К _{оЗ}), оборотів	5,96	5,40	4,21	-1,19	-0,56	-1,75
Тривалість одного обороту виробничих і товарних запасів (Д _{оЗ}), днів	61	68	87	19,12	6,36	25,48
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (К _{оДЗ}), оборотів	14,75	14,59	11,69	-2,90	-0,16	-3,06
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (Т _{оДЗ}), днів	25	25	31	6	0	6
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (К _{оКЗ}), оборотів	4,13	2,37	3,14	0,76	-1,76	-1,00
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості (Т _{оКЗ}), днів	88	154	116	-37,49	65,54	28,06
Коефіцієнт оборотності грошових коштів (К _{оГК}), оборотів	300,95	341,98	320,63	-21,35	41,04	19,69
Тривалість одного обороту грошових коштів (Т _{оГК}), днів	1,21	1,07	1,14	0,07	-0,15	-0,07
Фондовіддача (Фв)	1,01	1,18	1,25	0,06	0,17	0,23

Проаналізувавши ділову активність ПрАТ «Оболонь» (щодо використання активів) за 2018-2020 рр., можна зробити наступні висновки.

Коефіцієнт загальної оборотності капіталу має позитивну динаміку, у 2020 р. в порівнянні з 2018 р. показник збільшився на 0,10 обертів, а у 2020 р. в порівнянні з 2019 р. – зменшився на 0,02 обертів, що свідчить про прискорення кругообігу засобів підприємства. Даний коефіцієнт не перевищує 1 у всіх досліджуваних роках, що може говорити про не достатню інтенсивність обертання майна в доході. Період обороту загального капіталу у 2020 р. в порівнянні з 2018 р. зменшився на 46 днів, а у 2020 р. в порівнянні з 2019 р. зріс на 8 днів, це є негативною ознакою і свідчить про повільне збільшення швидкості обертання загального майна в доходах підприємства.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2020 р. в порівнянні з 2018 р. – зменшився на 3,06 обертів, а у порівнянні з 2019 р. – на 2,9 обертів. Зменшення коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості означає зменшення швидкості сплати заборгованості підприємству, збільшення продажу в кредит. В 2020 р. у порівнянні з 2018 р. знизилася тривалість одного обороту дебіторської заборгованості на 6 днів, що оцінюється позитивно.

Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості у 2020 р. мав тенденцію до спаду на 1 оберт у порівнянні з 2018 р., що свідчить про зменшення швидкості сплати заборгованості ПрАТ «Оболонь».

Підприємство має досить високі показники оборотності грошових коштів, що є позитивним явищем, оскільки кошти не осідають на рахунках, а перевтілюються в матеріальну форму. Негативним явищем можна назвати низьку швидкість обертання запасів ПрАТ «Оболонь», причиною чого є повільна реалізація товарів і готової продукції.

Показник фондівдача має позитивну тенденцію, у 2020 р. в порівнянні з 2018 р. він збільшився на 0,23, це свідчить про достатній обсяг реалізації або про високий рівень інвестування в ці види активів.

Отже, можна зробити висновок, що протягом звітного періоду ділова активність підприємства в розрізі операційної і інвестиційної діяльності зростає,

хоча зростання є незначним.

Проаналізуємо ділову активність підприємства в розрізі фінансової діяльності (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз ділової активності ПрАТ «Оболонь» (щодо використання пасивів) за 2018-2020 рр.

Показники	Рік			Відхилення		
	2018	2019	2020	2020-2019	2019-2018	2020-2018
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (Ko_{BK})	2,44	2,38	2,04	-0,33	-0,06	-0,39
Період окупності власного капіталу (To_{BK}), днів	150	154	179	25	4	29
Коефіцієнт оборотності інвестованого капіталу (Ko_{iK})	1,06	1,60	1,34	-0,27	0,55	0,28
Період окупності інвестованого капіталу (To_{iK}), днів	345	228	273	45	-117	-72

Аналіз таблиці 2.2 показує, що коефіцієнт обертання власного капіталу у 2020 р. зменшився на 0,39 у порівнянні з 2018 р., відповідно, зріс період окупності на 29 днів. Натомість коефіцієнт інвестованого капіталу у 2020 р. зріс на 0,28 у порівнянні з 2018 р., що свідчить про покращення ділової активності в розрізі пасивів. Але необхідно звернути увагу на те, що значення цих показників перевищує значення показників оборотності всього капіталу. Це означає перевищення продажів над вкладеним капіталом і може призвести до суттєвого зростання фінансового ризику в майбутньому.

У цілому можна зробити висновок про зростання ділової активності в розрізі пасивів підприємства протягом 2018-2020 рр.

Тепер перейдемо до аналізу системи оподаткування підприємства. Для цього доцільно буде провести оцінку податкового навантаження.

Податкове навантаження (тиск) – це фінансовий індикатор, що характеризує обсяги податкових вилучень, які впливають на економіку в цілому та на окремих її платників [9, с. 17]. Податковий тиск на підприємстві – це загальна сума податків по відношенню до доходу, з якого вони сплачуються підприємством, а

також рівень економічних обмежень, що створюються через таку сплату і відволікання ресурсів від інших можливих напрямів їх використання [9, с. 18].

Важливість показника податкового навантаження на рівні окремого підприємства має одну із найголовніших ролей в економіці підприємства з таких причин:

– показник податкового навантаження застосовується податковими органами для протидії ухиленню від оподаткування та застосування схем мінімізації сплати податків, запобігання та виявлення інших правопорушень, які належать до компетенції податкової служби;

– податкове навантаження використовується для прийняття рішення відносно вибору організаційно-правової форми господарської діяльності;

– показник податкового навантаження є основним інструментом системи управління оподаткуванням конкретного підприємства в контексті податкового менеджменту;

– податкове навантаження дозволяє аналізувати варіанти вибору оподаткування в розрізі основної та спрощеної системи для підприємств [9, с.19].

У табл. 2.3 наведено вихідні дані для розрахунку загального коефіцієнта податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.

Таблиця 2.3

Вихідні дані для розрахунку загального коефіцієнта податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр., тис. грн

Показники	Рік			Відхилення		
	2018	2019	2020	2020-2019	2019-2018	2020-2018
1	2	3	4	5	6	7
Податки						
Податок на прибуток	4 613	304	1 909	-4 309	1 605	-2 704
Податок на додану вартість	301 943	438 364	448 431	136 421	10 067	146 488
Інші податки та збори	1 307 851	1 355 230	1 440 448	47 379	85 218	132 597
Всього	1 614 407	1793898	1890788	179 491	96 890	276 381

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7
Доходи						
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5 078 764	5 466 148	5 549 706	387 384	83 558	470 942
Інші операційні доходи	85 301	50 572	74 094	-34 729	23 522	-11 207
Інші фінансові доходи	90 188	280	338 280	-89 908	338 000	248 092
Інші доходи	4 259	-1 418	15 776	-5 677	17 194	11 517
Всього	5 258 512	5 515 582	5 977 856	257 070	462 274	719 344

Дані з таблиці свідчать про те, що сума сплачених податків та зборів ПрАТ «Оболонь» у 2020 р. в порівнянні з 2019 р. збільшилася на 179 491 тис. грн., а з 2018 р. аж на 276 381 тис. грн., у 2019 р. також відбулось невелике збільшення на 96 890 тис. грн., порівняно з 2018 р. Ріст відбувся за рахунок зростання величини податку на прибуток, податку на додану вартість та інших податків та зборів. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції у 2020 р. збільшився в порівнянні з 2018 р., що свідчить про збільшення продажів готової продукції. Інші фінансові та інші доходи ПрАТ «Оболонь» у 2020 р. в порівнянні з 2018 р. збільшилися на 248 092 тис. грн. та 11 517 тис. грн. відповідно, що свідчить про позитивну тенденцію.

Розрахунок загального коефіцієнту податкового навантаження на ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.:

$$ПН_{2018}: \quad 1614407 / 5258512 = 0,31 \quad (2.1)$$

$$ПН_{2019}: \quad 173898 / 5515582 = 0,33 \quad (2.2)$$

$$ПН_{2020}: \quad 1890788 / 5977856 = 0,32 \quad (2.3)$$

Результати розрахунку загального коефіцієнту податкового навантаження наведені на рис. 2.1.

Отже, ми бачимо, що значення загального коефіцієнта податкового навантаження ПрАТ «Оболонь» складає у 2018 р. та 2019 р. 0,31 та 0,33 відповідно, що свідчить про те, що на 1 грн. загального доходу припадає 31 та 33

коп. податків та інших платежів.

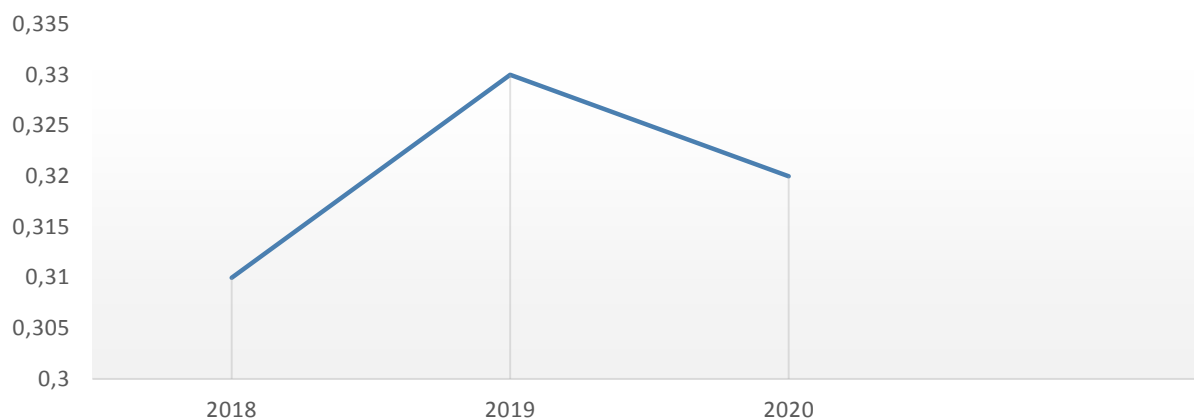

Рис. 2.1 Значення загального коефіцієнта податкового навантаження
ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.

У 2020 р. загальний коефіцієнт податкового навантаження становить 0,32 або 32 %, що свідчить про те, що на 1 грн. загального доходу припадає 32 коп. податків та інших платежів. Доцільно підвести підсумок, що у 2020 р. в порівнянні з 2019 р. спостерігається зниження загального коефіцієнта податкового навантаження на 0,01, що є позитивною тенденцією.

Маючи вихідні дані, проведемо оцінку впливу оподаткування на ділову активність підприємства (табл. 2.4). Для цього використаєм метод прямолінійної кореляції (Пірсона). Коефіцієнт кореляції Пірсона (позначають «r») – в статистиці, показник кореляції (лінійної залежності) між двома змінними X та Y, який набуває значень від -1 до +1 включно. Він широко використовується в науці для вимірювання ступеня лінійної залежності між двома змінними. Показник був розроблений Карлом Пірсоном (Karl Pearson) зі схожої ідеї, представлені Френсісом Гальтоном в 1880-х рр. [5, с. 40].

Таблиця 2.4

**Аналіз впливу оподаткування на ділову активність ПрАТ «Оболонь» за
2018-2020 рр.**

Показники	Коефіцієнт кореляції	Напрямок зв'язку	Ступінь зв'язку
1	2	3	4
Коефіцієнт загальної оборотності капіталу	0,9333	Прямий	Дуже

(КоА), оборотів			сильний
-----------------	--	--	---------

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4
Коефіцієнт оборотності оборотних (мобільних) засобів (Комз), оборотів	0,1482	Прямий	Практично відсутній
Коефіцієнт оборотності виробничих і товарних запасів (Коз), оборотів	-0,3133	Зворотній	Слабкий
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Кодз), оборотів	-0,0464	Зворотній	Практично відсутній
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (Кокз), оборотів	-0,9974	Зворотній	Дуже сильний
Коефіцієнт оборотності грошових коштів (Когк), оборотів	0,9997	Прямий	Дуже сильний
Фондовіддача (Фв)	0,6887	Прямий	Помірний
Коефіцієнт оберненості власного капіталу (Ковк)	-0,1391	Зворотній	Практично відсутній
Коефіцієнт оберненості інвестованого капіталу (Коік)	0,9998	Прямий	Дуже сильний

З табл. 2.4, видно, що найсильніший прямий вплив має податкове навантаження на загальну оборотність капіталу, оборотність грошових коштів, оберненість інвестованого капіталу та фондівіддачу, що підтверджується значеннями коефіцієнта кореляції між загальним коефіцієнтом податкового навантаження та коефіцієнтами загальної оборотності капіталу, оборотності грошових коштів, оберненості інвестованого капіталу та фондівіддачі.

Навпаки, сильний зворотній зв'язок є між показником податкового навантаження та коефіцієнтом оборотності кредиторської заборгованості. Коефіцієнти оборотності оборотних (мобільних) засобів, оборотності дебіторської заборгованості та оберненості власного капіталу показали практично нульовий коефіцієнт кореляції, що говорить про практично відсутній взаємозв'язок з показником податкового навантаження.

Отже, можна зробити висновок, що показник податкового навантаження на рівні ПрАТ «Оболонь» має високий вплив на ділову активність, зокрема на загальну оборотність капіталу, оборотність грошових коштів, оберненість інвестованого капіталу.

2.2 Оптимізація впливу системи оподаткування підприємств на ділову активність ПрАТ «Оболонь»

Податкове планування як важлива ланка управління фінансами суб'єктів господарювання і законний спосіб оптимізації оподаткування визнає за кожним платником податків право застосовувати всі законні можливості для максимального скорочення своїх податкових зобов'язань [10, с. 105].

Законними методами податкової оптимізації визнані: застосування податкових пільг (зменшення ставок оподаткування), пільгових підприємств, перехід на спрощену систему оподаткування (дроблення бізнесу), зміна строку сплати податків (податкові канікули), використання офшорів, вибір форми діяльності, правильне формування облікової політики, придбання товарів, робіт, послуг у фізичних осіб-підприємців, правильне укладання договорів, формування статутного капіталу, схеми з давальницькою сировиною тощо.

Межа між законною оптимізацією та незаконним ухиленням від сплати податків визначається вибором того чи іншого методу для мінімізації податкових зобов'язань. Якщо платником податків обрано законний метод – це оптимізація оподаткування. Якщо ж платник податків використовує підроблені документи, не веде бухгалтерського обліку чи фальшує його дані – це ухилення від оподаткування, що є кримінальним злочином [1, с. 217].

Для визначення меж оптимізації важливо визначити пріоритетність господарської мети платника податків. Інакше кажучи, якщо здійснення підприємницької діяльності, спрямоване на отримання доходу, незалежно від вибраних методів її ведення, а не на мінімізацію оподаткування, платник податків діє відповідно до закону. У випадку, коли усі його дії спрямовані на зниження податкового навантаження і досягнення цієї мети не виправдане з погляду ведення бізнесу, суперечить договірним відносинам, діловим звичаям, такі дії платника податків можуть кваліфікуватись як ухилення від сплати податків.

У цьому контексті важливого значення набуває податкове планування серед

усіх чинників впливу на ділову активність, платоспроможність підприємства, оскільки ефективне застосування широкого спектру його способів суттєво сприяє підвищенню рентабельності виробництва, зміцненню комерційного розрахунку та посиленню позицій підприємства щодо виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком, контрагентами. Особливо, коли в умовах високих податкових ставок недостатня увага до податкового чинника може призвести до досить несприятливих наслідків.

Податкове планування як складова податкової стратегії, визначає загальні напрями організації податкових розрахунків на підприємстві, що відповідають конкретним обставинам у визначений момент та забезпечують стратегічний успіх. Однак, для впровадження системи податкового планування, необхідно визначити потребу у податковому плануванні на конкретному підприємстві; його фінансові можливості для організації податкового планування; розмір підприємства та штатну чисельність [10, с. 107].

Для визначення потреби у податковому плануванні для ПрАТ «Оболонь» необхідний рівень податкового навантаження, яке визначено вище та складає у 2018 р. 31%, 2019 р. – 33% та у 2020 р. – 32%. Це допоможе прийняти рішення, які заходи потрібно проводити (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Диференціація заходів з податкового планування

Рівень податкового навантаження, %	Заходи і вимоги до персоналу	Потреба в податковому плануванні
1	2	3
10-30	<ul style="list-style-type: none"> – чітке ведення бухгалтерського обліку, внутрішнього документообігу, використання прямих пільг; – професійний бухгалтер, разові консультації зовнішнього податкового консультанта. 	Мінімальна, разові заходи
30-55	<ul style="list-style-type: none"> – податкове планування стає частиною загальної системи фінансового управління і контролю, спеціальна підготовка (планування) контрактних схем типових, крупних і довгострокових контрактів; – наявність спеціально підготовленого персоналу, контроль і керівництво з боку фінансового директора; – абонентське обслуговування у спеціалізованій 	Необхідно, регулярні заходи

	компанії.	
--	-----------	--

Продовження табл. 2.5

1	2	3
55-80	<ul style="list-style-type: none"> – найважливіший елемент створення і стратегічного планування діяльності організації і її поточної щоденної діяльності по всіх зовнішніх і внутрішніх напрямках; – наявність спеціально підготовленого персоналу і організація тісної взаємодії зі всіма службами, контролем з боку члена Ради Директорів; – постійна робота із зовнішнім податковим консультантом і наявність податкового адвоката; – спеціальна програма розвитку, обов'язковий податковий аналіз і експертиза будь-яких організаційних, юридичних або фінансових заходів та інновацій податковими консультантами. 	Життєво необхідно, щоденні заходи
Більше 80	– зміна сфери діяльності і/або податкової юрисдикції.	

Податкове планування дозволяє конкретизувати методи і засоби впровадження податкової політики щодо окремих податків, розраховувати суму податкових платежів на майбутній період та відповідно зменшувати податкове навантаження на підприємство. Усі податки, незалежно від джерела фінансування, зменшують суму фінансового результату до оподаткування: податки, що сплачуються з виручки (ПДВ, акцизний збір, мито) зменшують дохід; податки та збори, що відносяться до витрат підприємства, збільшують витрати. У 2021- 2022 рр. відбулися деякі зміни ставок основних податків, які сплачує ПрАТ «Оболонь», що може показати певні перспективи зміни податкового навантаження на підприємство (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Ставки податків, сплачуваних ПрАТ «Оболонь» у 2020-2022 рр.

Податки	Ставки		
	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022
1	2	3	4
Податок на прибуток підприємств	18%	18%	18%
Податок на доходи фізичних осіб	18%	18%	18%
Військовий збір	1,5%	1,5%	1,5%
Податок на додану вартість (ПДВ)	20%	20%	20%

Акцизний податок	2,78/л (пиво)	2,78/л (пиво)	59,82/л (пиво)
------------------	---------------	---------------	----------------

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4
Екологічний податок (за викиди в атмосферне повітря)	4016,11/т	4016,11/т	4216,92/т
Рентна плата за спеціальне використання води	55,21/100 куб. м 64,39/100 куб. м	55,21/100 куб. м 64,39/100 куб. м	63,22/100 куб. м 73,73/100 куб. м
Увізне мито до імпорту товарів походженням з ЄС	0,05€/л (пиво)	0,05€/л (пиво)	0,05€/л (пиво)
Єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ)	22%	22%	22%

Отже, за даними вищенаведеної таблиці можна зробити висновок, що відбувся ріст ставок акцизного, екологічного податків та рентної плати за спеціальне використання води. Це нестиме за собою збільшення податкового навантаження на ПрАТ «Оболонь».

Проте у 2022р., у зв'язку з введенням воєнного стану, в Україні відбулись наступні зміни в податковій політиці. Тимчасово, з 1 квітня 2022 року до припинення або скасування воєнного, надзвичайного стану на території України, фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку першої та другої групи мають право не сплачувати єдиний податок. Відсоткова ставка єдиного податку для платників єдиного податку третьої групи, які використовують особливості оподаткування, встановлені на період воєнного стану – 2 % доходу. Платниками такої спеціальної третьої групи також можуть бути платники ПДВ. Операції таких платників податку не є об'єктом оподаткування ПДВ. Це нововведення може бути використане ПрАТ «Оболонь», що допоможе зменшити податкове навантаження та його вплив на ділову активність підприємства.

Водночас, вказане звільнення не застосовуватиметься до операцій з імпорту в Україну та постачання на митній території України товарів, які мають походження з країни, визнаної державою окупантом згідно із законом та/або визнаною державою-агресором щодо України згідно із законодавством, або ввозяться з території держави-окупанта (агресора) та/або з окупованої території України, визначеної такою згідно із законом.

Платники податку на прибуток підприємств (у тому числі ті, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків) не перевищує 40 мільйонів гривень), які прийняли рішення про перехід на спеціальну третю групу спрощеної системи оподаткування або відмовились від її використання, подають податкову декларацію з податку на прибуток підприємств за ті (той) періоди протягом календарного року, в яких платник був платником податку на прибуток підприємств.

При цьому, Законопроектом № 7234 для платників податку на прибуток підприємств додатково передбачається наступне:

- надміру сплачена сума грошових зобов'язань з податку на прибуток підприємств, що існує на дату переходу на сплату єдиного податку за ставкою 2%, може бути зарахована у погашення грошових зобов'язань з цього податку, що виникатимуть після відновлення сплати податку на прибуток підприємств;

- авансові внески з податку на прибуток підприємств при виплаті дивідендів, що залишилися неврахованими у зменшення нарахованої суми податкового зобов'язання з цього податку на дату переходу на сплату єдиного податку за ставкою 2%, можуть бути враховані у зменшення такої суми після відновлення сплати податку на прибуток підприємств;

- від'ємне значення об'єкту оподаткування податком на прибуток підприємств, що існувало на дату переходу на сплату спеціального єдиного податку, може бути зараховане у зменшення об'єкту оподаткування податком на прибуток підприємств, що виникатиме після відновлення сплати цього податку;

- проценти, які перевищують суму обмеження, визначеного пунктом 140.2 статті 140 Податкового кодексу, які збільшили фінансовий результат до оподаткування, що залишилися не врахованими у зменшення фінансового результату до оподаткування на дату переходу на сплату єдиного податку за ставкою 2%, зменшують фінансовий результат до оподаткування з урахуванням встановлених обмежень після відновлення сплати податку на прибуток підприємств;

- у разі якщо платник, який протягом календарного року перейшов на

сплату єдиного податку за ставкою 2%, у цьому ж році відновлює сплату податку на прибуток підприємств, то такий платник складає та подає податкову декларацію з податку на прибуток підприємств наростаючим підсумком з початку такого календарного року. При цьому результати діяльності за періоди перебування на сплаті єдиного податку за ставкою 2% не враховуються при визначенні об'єкту оподаткування податком на прибуток підприємств;

- обсяг річного доходу від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків) платника податку на прибуток підприємств для цілей визначення контрольованих операцій, розміру оподатковуваного прибутку та можливості застосування річного податкового (звітного) періоду обчислюється за весь звітний рік, в тому числі з урахуванням доходів, отриманих за періоди такого року в яких такий платник податку перебував на сплаті єдиного податку за ставкою 2%.

Тимчасово, протягом дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, не вважаються використаними платником податку в неоподатковуваних податком на додану вартість операціях або операціях, що не є господарською діяльністю платника податку, товари:

- придбані в оподатковуваних ПДВ операціях, знищені (втрачені) внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану;

- придбані в оподатковуваних ПДВ операціях та передані в державну чи комунальну власність, у тому числі на користь добровольчих формувань територіальних громад, а також надані на користь інших осіб для потреб забезпечення оборони України у період дії воєнного, надзвичайного стану.

До наведених операцій норми пункту 198.5 статті 198 Податкового кодексу не застосовуються, відповідно, нараховувати «компенсуючі» податкові зобов'язання не потрібно та податковий кредит не коригується.

Також, тимчасово, на період дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України:

– бензинів моторних, важких дистилатів та скрапленого газу, що класифікуються за кодами УКТ ЗЕД, визначеними підпунктом 215.3.4 пункту 215.3 статті 215 Податкового кодексу, на які згідно Перехідних положень Податкового кодексу встановлено ставку акцизного податку у розмірі 0,00 євро за 1000 літрів,

– нафти або нафтопродуктів сирих, одержаних з бітумінозних порід (мінералів), що класифікуються за кодами УКТ ЗЕД 2709 00 10 00 та 2709 00 90 00, оподатковуються за ставкою ПДВ у розмірі 7 відсотків.

Крім того, тимчасово, з 1 квітня 2022 року на період дії воєнного стану на території України, передбачено звільнення від ПДВ для:

– імпорту товарів в Україну суб'єктами господарювання, які зареєстровані платниками єдиного податку першої, другої та третьої групи за загальними правилами (крім фізичних та юридичних осіб, які обрали ставку 3 % третьої групи єдиного податку);

– ввезення фізичними особами на митну територію України автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів, призначених для перевезення 10 осіб і більше, транспортних засобів для перевезення вантажів у митному режимі імпорту (аналогічне звільнення передбачено і щодо акцизного податку).

Однак, таке звільнення від ПДВ не застосовується до імпорту в Україну товарів, які мають походження з країни, визнаної державою-окупантом згідно із законом та/або визнаною державою-агресором щодо України згідно із законодавством, або ввозяться з території держави-окупанта (агресора) та/або з окупованої території України, визначеної такою згідно із законом.

З 1 січня 2022 року по 31 грудня року, у якому припинено або скасовано воєнний стан, не нараховується та не сплачується екологічний податок платниками цього податку, зареєстрованими (взятими на облік) за місцем розміщення стаціонарних джерел забруднення, за утворення радіоактивних відходів та тимчасове зберігання радіоактивних відходів, на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на територіях, тимчасово окупованих збройними

формуваннями Російської Федерації.

Отже, загалом можна підвести підсумок, що всі зміни податкового законодавства суттєво вплинуть на ріст податкового навантаження та його впливу на ПрАТ «Оболонь». Доцільно буде провести оптимізацію податкового навантаження задля покращення в перспективі впливу на ділову активність.

Розглянемо напрями оптимізації оподаткування податку на прибуток. Вони передбачають кілька комплексних підходів до зменшення податкового навантаження підприємств-платників податку на прибуток законними методами, а саме, оптимізація дохідної частини; збільшення витрат; робота з грошовими потоками.

Один з основних методів – оптимізація дохідної частини. Чим менше доходів буде відображено в декларації з податку на прибуток юридичної особи – тим менше, відповідно, буде його податкове навантаження. Також, існує можливість перенести частину доходів на інших юридичних або фізичних осіб в структурі бізнесу, наприклад підприємців на єдиному податку або підприємства, які користуються пільгою з податку на прибуток.

Виходячи з методу збільшення витрат, для зменшення величини оподаткованого прибутку ПрАТ «Оболонь» можна:

а) відображати у звітності лише витрати, які стовідсотково були або будуть здійснені;

б) розподіляти витратну частину між складовими підприємства (філії, представництва тощо);

в) залучати кошти у кредитних установ під фіксований відсоток. При цьому кошти на виплату відсотків включаються до складу витрат. Залучені кошти можуть бути спрямовані на закупку обладнання, товарів та передоплату за них тощо.

Використовуючи метод маніпулювання грошовими потоками, ПрАТ«Оболонь» повинно зосередити діяльність на максимальному залученні неоподатковуваних ресурсів, але при цьому збережені кошти від мінімізації податкових платежів обов'язково повинні бути спрямовані на об'єкт

оподаткування. Джерелами неоподаткованого отримання грошових коштів можуть бути формування статутного фонду (як первинне з моменту реєстрації, так і повторне) чи поворотна фінансова допомога. Кошти в такому випадку не оподатковуються, відсутні обмеження щодо їх обсягів та кількості вливань. Тому такі повторні вливання в межах 12-ти місяців фактично можуть бути використані на будь-які цілі підприємства.

ПрАТ «Оболонь» також може отримувати податкову економію, використовуючи лізингові угоди, адже на балансі утримується значна частка виробничих фондів. Орендодавець збільшує суму доходів, а орендар збільшує суму витрат на суму нарахованого лізингового платежу за наслідками податкового періоду, в якому здійснюється таке нарахування, при оперативному лізингу. У випадку фінансового лізингу до суми лізингового платежу також включається сума процентів або комісій, нарахованих на вартість об'єкта фінансового лізингу (без урахування частини лізингового платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта фінансового лізингу).

Отже, можливості податкової оптимізації вельми широкі за умов правильного їх використання. Успіх від упровадження механізмів оптимізації податкового навантаження вимагає не лише повних знань податкового законодавства, але й креативних підходів та оригінальних ідей.

Для підприємства ПрАТ «Оболонь» найбільш правильним рішенням для оптимізації впливу податкового навантаження на ділову активність є впровадження системи стратегічного податкового планування. Здійснюється планування з метою мінімізації податкових витрат за певним податком чи всіх податків, збільшення можливостей розвитку підприємства в майбутньому, оптимізації податкових платежів.

Стратегічне податкове планування здійснюється на період від одного року й більше (як правило, на період не більший ніж три роки). Його мета – визначення податкової стратегії на майбутній період на підставі загальної економічної стратегії підприємства і його мети.

Головне завдання стратегічного планування – це підвищення добробуту

власників підприємства за рахунок збільшення отриманих доходів та прибутку і зменшення податкових платежів, які є частиною загальних витрат підприємства [17, с. 70].

Розробка стратегічного плану податків тісно пов'язана з податковою політикою підприємства та з іншими стратегіями. Розробка стратегії податкових платежів, як частина загальної фінансової стратегії, складається з шести етапів.

На першому етапі визначається загальний строк дії стратегії податкових платежів. Цей етап залежить від періоду та умов дії загальної економічної стратегії та загальної державної податкової політики, її передбачуваність, стабільність законодавчої бази, постійність загальної економічної політики держави. Цей етап в умовах перехідного періоду до ринкової економіки в Україні, становить один – два роки.

На другому етапі досліджуються зовнішні чинники, які впливають на податкові платежі підприємства. Насамперед це стосується законодавчої бази держави, її стабільності та напрямів економічної політики держави. Особливого значення набувають зміни кон'юнктури ринку, в тому числі й фінансової, зміни у світовому економічному середовищі, системі оподаткування в інших країнах.

На третьому етапі формуються стратегічні цілі податкової політики підприємства. До них належать підвищення добробуту власників і співвласників підприємства, рівня прибутковості продукції та підприємства тощо. На підставі цього і визначається стратегічна мета податкової політики – зменшення податкових платежів, їх оптимізація, сплата податків у розмірах, які можуть бути відносно постійними протягом певного періоду, та ін.

На четвертому етапі розробляється податкова політика, плани по окремих видах податків і напрямках діяльності. Залежно від напрямку діяльності підприємства визначається податкова політика, перелік податкових платежів, зборів та обов'язкових платежів, а також визначається можливість диверсифікації напрямів діяльності й залежно від цього – можливість зміни податкової політики підприємства. На цьому етапі розробляються плани податкових платежів по окремих видах податків, визначаються можливості їх зменшення при зміні

напрямів діяльності.

На п'ятому етапі розробляються різні заходи щодо досягнення стратегії податкової політики та її реалізації, а також визначаються система керівництва та склад виконавців стратегії, цілі, завдання та напрями діяльності. Податковий менеджмент окреслює коло виконавців і ступінь їх відповідальності, розробляється система стимулювання виконавців.

На шостому етапі оцінюється ефективність розробленої стратегії податкової політики. Для цього визначаються показники ефективності стратегій податкових платежів.

Отже, доцільно зробити висновок, що податкове планування за умови його правильної організації дає підприємству можливість: максимізувати прибуток, що залишається в його розпорядженні за рахунок оптимізації оподаткування; розробити взаємовигідні умови договорів з постачальниками і покупцями, що сприяє підвищенню ділової репутації підприємства; ефективно керувати грошовими потоками; правильно та своєчасно здійснювати нарахування та сплату податків до бюджету та державних цільових фондів, при цьому не переплачуючи зайвого; уникнути застосування штрафних санкцій з боку податкових органів тощо.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було досліджено теоретичні та практичні засади проблем впливу системи оподаткування на ділову активність підприємства. У результаті проведення дослідження можна сформулювати такі висновки відповідно до мети і завдань роботи:

1. Досліджено сутність системи оподаткування підприємств в Україні. У ході дослідження було розглянуто трактування терміну «податкова система» та її складові. Визначено види та перелік основних податків, які сплачується підприємством. Опрацьовано дві форми оподаткування – загальну і спрощену та умови їх функціонування. Сьогодні податкова система України не стимулює розвиток економіки, а навпаки, внаслідок надмірного податкового навантаження, відсутності стабільного законодавства зростає тінізація економіки та знижується рівень економічного розвитку країни. В умовах ринкових відносин саме податкова система значно впливає на стабільність фінансового стану суб'єктів господарювання. Сукупність усіх податкових платежів на рівні підприємства, галузі, регіону та країни загалом встановлює рівень податкового навантаження, який визначає і формує умови фінансово-економічного розвитку держави.

2. Визначено загальні характеристики та основні економічні показники підприємства ПрАТ «Оболонь». ПрАТ «Оболонь» – це корпорація з виробництва пива, безалкогольних та слабоалкогольних напоїв, мінеральної води. Структура ПрАТ «Оболонь» формувалася довгі роки під впливом стратегії розвитку, що направлена на диверсифікацію виробництва, перехід на сировину власного виробництва, інноваційний підхід, абсолютну екологічну безпеку та повну соціальну відповідальність. Стратегія ПрАТ «Оболонь» націлена на задоволення вимог та очікувань замовників і, за рахунок цього, на утримання позиції на ринку пива та безалкогольних напоїв в умовах економічної кризи в Україні при постійній увазі до високої якості продукції, збереження навколишнього середовища, забезпечення гідних та безпечних умов праці, розвиток та

професійне навчання персоналу. Основною метою створення організації є здійснення підприємницької діяльності та забезпечення отримання/збільшення прибутку. Аналіз показників рентабельності підприємства показав наявність позитивних тенденцій щодо рентабельності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2020 рр.

3. Здійснено аналіз ділової активності (в розрізі активів та пасивів) та оцінка впливу на оподаткування ПрАТ «Оболонь». Дослідження проводилось за 2018-2020 рр. За результатами аналізу встановлено, що коефіцієнт загальної оборотності капіталу має позитивну динаміку, що свідчить про прискорення кругообігу засобів підприємства. Спостерігається зменшення коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості означає зменшення швидкості сплати заборгованості підприємству, збільшення продажу в кредит та зниження тривалості одного обороту дебіторської заборгованості, що оцінюється позитивно. Підприємство має досить високі показники оборотності грошових коштів, що є позитивним явищем, оскільки кошти не осідають на рахунках, а перевтілюються в матеріальну форму, негативним явищем можна назвати низьку швидкість обертання запасів ПрАТ «Оболонь», причиною чого є повільна реалізація товарів і готової продукції. Значення коефіцієнтів обертання власного та інвестованого капіталу перевищує значення показників оборотності всього капіталу. Це означає перевищення продажів над вкладеним капіталом і може призвести до суттєвого зростання фінансового ризику в майбутньому. Розрахунок значення загального коефіцієнта податкового навантаження показав, що у ПрАТ «Оболонь» в 2020 р. в порівнянні з 2019 р. спостерігається зниження загального коефіцієнта податкового навантаження на 0,01, що є позитивною тенденцією. За допомогою методу прямолінійної кореляції (Пірсона), виявлено, що показник податкового навантаження на рівні ПрАТ «Оболонь» має високий вплив на ділову активність, зокрема на загальну оборотність капіталу, оборотність грошових коштів, оберненість інвестованого капіталу.

4. Розроблено заходи щодо оптимізації впливу системи оподаткування підприємств на ділову активність ПрАТ «Оболонь». Для ПрАТ «Оболонь» було запропоновано методи оптимізації дохідної частини; збільшення витрат, для

зменшення величини оподатковуваного прибутку ПрАТ «Оболонь»; маніпулювання грошовими потоками та використання лізингових угод, оскільки на балансі утримується значна частка виробничих фондів. Проте, для ПрАТ «Оболонь» найбільш правильним рішенням для оптимізації впливу податкового навантаження на ділову активність є впровадження системи стратегічного податкового планування. Здійснюється планування з метою мінімізації податкових втрат за певним податком чи всіх податків, збільшення можливостей розвитку підприємства в майбутньому, оптимізації податкових платежів. Проведено розробку стратегії податкових платежів, як частини загальної фінансової стратегії, що складається з шести етапів. Загалом, результативність від впровадження механізмів оптимізації податкового навантаження вимагає не лише повних знань податкового законодавства, але й креативних підходів та оригінальних ідей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. Л. Податкова система: Навчальний посібник. / за заг. ред. Андрущенко В. Л. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 416 с.
2. Багацька К. В. Фінансовий аналіз: Підручник / К. В. Багацька, Т. А. Говорушко, О. О. Шеремет. – К.: Видавничий дім «АртЕк», 2014. – 320 с.
3. Базецька Г. І. Фінанси підприємства: Навчальний посібник / Г. І. Базецька. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 125 с.
4. Бець М. Т. Оптимізація податкового планування на підприємствах України / М.Т. Бець, Н.М. Клим // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». – 2007. – №605. – С. 55–61
5. Болюх М. А. Статистична обробка даних: Навчальний посібник / М. А. Болюх, О. В. Перегуда, О. А. Капустян. – К.: НАУ, 2022. – 103 с.
6. Господарський кодекс України: Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – 2003. – №18-22 – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> .
7. Інформаційна база даних емітентів // Smida [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua/db/prof/05391057>
8. Калінеску Т. В. Соціальні аспекти податкової політики : Підручник / Т. В. Калінеску, І. В. Пономарьова, С. В. Альошкін. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. – 384 с.
9. Корнус В. Оцінка податкового навантаження на рівні підприємств / В. Корнус, В. Квасов, О. Пономарьов // Економіст. – 2007. – № 10. – С. 17–19
10. Литвиненко, Я. В. Податкова політика: Навчальний посібник / Я. В. Литвиненко. – К.: МАУП, 2003. – 224 с.
11. Митний кодекс України від 13.03.2013 № 4495-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1370326239541384>

13. Офіційний сайт ПрАТ «Оболонь» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://obolon.ua/ua>

14. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

15. Річна інформація емітента цінних паперів ПрАТ «Оболонь» 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://obolon.ua/files/shareholders/379a0cab5dab407e92ebc5ead8be2d5b.pdf>

16. Стойко О. Я. Фінанси: Навчальний посібник / О. Я. Стойко, Д. І. Дема; за ред. О. Я. Стойко. – К.: Алерта, 2014. – 432 с.

17. Тимченко О. М. Фіскальні ефекти структурних зрушень у податковій системі України / О. М. Тимченко, Ю. В. Сибірянська // Економічний часопис–XXI. – 2014. – № 1–2(1). – С. 69–73

18. Філіна О. Г. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навчальний посібник / О. Г. Філіна. – К: ЦУЛ, 2009. – 348 с.

ДОДАТКИ

		КОДИ	
		Дата(рік, місяць, число)	2021 01 01
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	за ЄДРПОУ	05391057
Територія	м.Київ, Оболонський р-н	за КОАТУУ	8038000000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво пива	за КВЕД	11.05
Середня кількість працівників	3157		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	04212 Київ, Богатирська, 3, (044) 412-84-10		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку) V

за міжнародними стандартами фінансової звітності

**Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)
Форма №1-к**

Код за ДК УД 1801007

Актив	2018	2019	2020
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	6 857	6 026	4 686
первісна вартість	43 396	43 963	43 969
накопичена амортизація	(36 539)	(37 937)	(39 283)
Незавершені капітальні інвестиції	20 201	18 141	11 272
Основні засоби	4 867 736	4 611 402	4 352 291
первісна вартість	11 940 760	12 003 847	12 080 275
Знос	(7 073 024)	(7 392 445)	(7 727 984)
Інвестиційна нерухомість	0	0	0

первісна вартість	0	0	0
Знос	(0)	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	0	0	0
первісна вартість	0	0	0
накопичена амортизація	(0)	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0	0
інші фінансові інвестиції	109 397	57 581	18 542
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	14	14
Відстрочені податкові активи	0	0	0
Гудвіл	0	0	0
Гудвіл при консолідації	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	0	0	0

Інші необоротні активи	14	0	0
Усього за розділом I	5 004 205	4 693 164	4 386 805
II. Оборотні активи			
Запаси	719 638	753 270	1 015 849
Виробничі запаси	0	559 903	824 163
Незавершене виробництво	0	67 739	73 543
Готова продукція	0	72 341	84 609
Товари	0	53 287	33 534
Поточні біологічні активи	0	0	0
Депозити перестраховання	0	0	0
Векселі одержані	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	203 818	260 966	272 112
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	89 746	44 300	101 840
з бюджетом	35 310	51 330	69 326
у тому числі з податку на прибуток	5 475	4 813	4 233
з нарахованих доходів	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	9 897	18 911	20 095
Поточні фінансові інвестиції	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	16 876	16 228	17 048
Готівка	0	0	0
Рахунки в банках	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	0	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	0	0	0
резервах незароблених премій	0	0	0
інших страхових резервах	0	0	0

Інші оборотні активи	30 659	18 927	5 983
Усього за розділом II	1 105 944	1 163 932	1 502 253
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0
Баланс	6 110 149	5 857 096	5 889 058
Пасив	2018	2019	2020
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	73 144	73 144	73 144
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	0	0	0
Капітал у дооцінках	2 763 289	2 603 868	2 445 387
Додатковий капітал	5 997	1 916	1 198
Емісійний дохід	0	8 353	8 353
Накопичені курсові різниці	0	-6 437	-7 155
Резервний капітал	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-746 302	-329 248	167 847
Неоплачений капітал	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	(13 580)	(13 580)	(13 580)
Інші резерви	0	0	0

Неконтрольована частка	0	0	0
Усього за розділом I	2 082 548	2 336 100	2 673 996
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	542 401	426 702	410 551
Пенсійні зобов'язання	0	0	0
Довгострокові кредити банків	487 124	180 402	609 731
Інші довгострокові зобов'язання	267 953	260 062	0
Довгострокові забезпечення	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	0	0	0
Цільове фінансування	0	0	0
Благодійна допомога	0	0	0
Страхові резерви	0	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	0	0	0
резерв незароблених премій	0	0	0
інші страхові резерви	0	0	0
Інвестиційні контракти	0	0	0
Призовий фонд	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	0	0	0
Усього за розділом II	1 297 478	867 166	1 020 282
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1 419 600	255 933	394 848
Векселі видані	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	0	1 139 546	661 136
товари, роботи, послуги	1 021 281	909 794	709 905

розрахунками з бюджетом	91 167	104 445	102 148
у тому числі з податку на прибуток	0	164	414
розрахунками зі страхування	5 926	6 382	4 980
розрахунками з оплати праці	44 447	57 270	80 097
одержаними авансами	64 560	120 483	183 041
розрахунками з учасниками	1 876	1 876	1 876
із внутрішніх розрахунків	0	0	0
страховою діяльністю	0	0	0
Поточні забезпечення	11 462	13 639	33 497
Доходи майбутніх періодів	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	69 804	44 462	23 252
Усього за розділом III	2 730 123	2 653 830	2 194 780
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0	0	0
Баланс	6 110 149	5 857 096	5 889 058

Керівник

Булах

I.B.

Головний бухгалтер

Бахов I.I.

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2021 01 01
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ЄДРПОУ "ОБОЛОНЬ"	за ЄДРПОУ	05391057
	(найменування)		

**Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

Форма №2-к

I. Фінансові результати

Стаття	2018	2019	Код за ДКУД
			1801008 2020
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5 078 764	5 549 706	5 466 148
Чисті зароблені страхові премії	0	0	0
Премії підписані, валова сума	0	0	0
Премії, передані у перестраховання	(0)	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	0	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	0	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(4 292 370)	(4 070 109)	(4 277 833)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	(0)	(0)	(0)
Валовий:			
Прибуток	786 394	1 479 597	1 188 315
Збиток	(0)	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	0	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	0	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	0	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	0	0	0
Інші операційні доходи	85 301	74 094	50 572
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	0	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	0	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	0	0	0
Адміністративні витрати	(303 955)	(361 150)	(337 100)
Витрати на збут	(675 489)	(719 636)	(661 989)

Інші операційні витрати	(20 451)	(6 593)	(20 110)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	0	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	0	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	0	466 312	219 688
Збиток	(128 200)	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	90 188	0	39 058
Інші фінансові доходи	4 259	338 280	280
Інші доходи	6 725	15 776	-1 418
Дохід від благодійної допомоги	0	0	0
Фінансові витрати	(275 269)	(255 444)	(329 215)
Втрати від участі в капіталі	(0)	(1 618)	(0)
Інші витрати	(23 505)	(238 394)	(-216 198)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	0	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	0	324 912	144 591
Збиток	(325 802)	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-39 618	13 702	113 042
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0	0	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	0	338 614	257 633
Збиток	(365 420)	(0)	(0)

Керівник

Булах

І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

Додаток В

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2021 01 01
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ЄДРПОУ "ОБОЛОНЬ"	за ЄДРПОУ	05391057
	(найменування)		

Консолідований звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) Форма №3-к

Код за ДКУД 1801009

Стаття	2018	2019	2020
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	7 045 899	7 809 027	7 256 866
Повернення податків і зборів	0	0	700
у тому числі податку на додану вартість	0	0	0
Цільового фінансування	5 384	7 473	5 572
Надходження від отримання субсидій, дотацій	0	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	71 276	77 833	138 664
Надходження від повернення авансів	2 229	622	14 299
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	1 478	155	273
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	0	62	9
Надходження від операційної оренди	0	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	0	0	0
Надходження від страхових премій	0	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	0	0	0
Інші надходження	60 606	25 434	151 723
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	(4 511 185)	(4 746 887)	(4 550 959)
Праці	(440 557)	(562 709)	(506 786)
Відрахувань на соціальні заходи	(115 726)	(143 527)	(130 046)
Зобов'язань з податків і зборів	(1 614 407)	(1 890 788)	(1 793 898)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	(4 613)	(1 909)	(304)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	(301 943)	(448 431)	(438 364)

Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	(1 307 851)	(1 440 448)	(1 355 230)
Витрачання на оплату авансів	(0)	(99 323)	(45 259)
Витрачання на оплату повернення авансів	(4 930)	(2 236)	(21 999)
Витрачання на оплату цільових внесків	(3 744)	(20 889)	(6 910)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	(0)	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	(0)	(0)	(0)
Інші витрачання	(46 449)	(43 841)	(44 887)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	449 874	410 406	467 362
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			

Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	411 591	53 217	89 457
необоротних активів	7 444	4 703	20 405
Надходження від отриманих:			
Відсотків	2 780	0	1
Дивідендів	0	0	0
Надходження від деривативів	0	0	0
Надходження від погашення позик	0	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	0	0	0
Інші надходження	900	52	3 830
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	(7)	(37)	(0)
необоротних активів	(156 988)	(117 302)	(109 944)
Виплати за деривативами	(0)	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	(0)	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	(0)	(0)	(0)
Інші платежі	(0)	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	265 720	-59 367	3 749
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	0	0	0
Отримання позик	72 250	158 428	72 594
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	0	0	0
Інші надходження	1 891	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	(0)	(0)	(0)
Погашення позик	(584 796)	(295 404)	(258 667)
Сплату дивідендів	(0)	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	(233 103)	(224 553)	(285 793)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	(0)	(0)	(0)

Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	(0)	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	(0)	(0)	(0)
Інші платежі	(0)	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-743 758	-361 529	-471 866
Чистий рух коштів за звітний період	-28 164	-10 490	-755
Залишок коштів на початок року	46 172	16 228	16 876
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	-1 132	11 310	107
Залишок коштів на кінець року	16 876	17 048	16 228

Керівник

Булах

I.B.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.